

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om främjande av integration och till lagar som har samband med den

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om främjande av integration och till lagar som har samband med den (RP 74/2026 rd): Ärendet har remitterats till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för utlåtande till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Nea Brandt, arbets- och näringsministeriet
- specialsakkunnig Laura Ruuskanen, arbets- och näringsministeriet
- specialsakkunnig Anni Valovirta, diskrimineringsombudsmannens byrå
- jurist Taisto Aaltonen, UF-centret
- utvecklingschef Johanna Mäki-Opas, Institutet för hälsa och välfärd (THL)
- sysselsättnings- och näringslivsdirektör Pia Fraktman, Jakobstadsregionens sysselsättningsområde
- ansvarsområdesdirektör Taru Herranen, Birkalands välfärdsområde
- specialplanerare Noora Hagman, Esbo stad
- kundrelationschef Olga Silvfer, Esbo stad
- ledande expert Taneli Kuusiholma, Helsingfors stad
- kundrelationschef Pekka Kohonen, Vanda stad

Skriftligt yttrande har lämnats av

- undervisnings- och kulturministeriet
- Migrationsverket
- Södra Mellersta Finlands sysselsättningsområde
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- STTK rf
- Akava ry
- Finlands näringsliv rf
- Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT
- Företagarna i Finland rf

Utlåtande AjUU 6/2026 rd

- Bildningsbranschen rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Regeringen föreslår ändringar i lagen om främjande av integration (integrationslagen), lagen om fritt bildningsarbete, lagen om ordnande av arbetskraftsservice, lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister, läropliktslagen och lagen om statsandel för kommunal basservice.

Syftet med propositionen är att reformera integrationstjänsterna så att integrationen i fortsättningen i högre grad än tidigare grundar sig på språkinläring, arbete och på att personer som integreras kommer in i samhället. Samtidigt betonas också integrationskundens eget ansvar mer än tidigare. Dessutom är syftet att förtydliga servicesystemet och minska den administrativa bördan.

Genom propositionen genomförs också besparingar i finansieringen av främjandet av integration. Det är fråga om det sparmål på 15 miljoner euro som ingår i regeringsprogrammet och den besparing på 1,8 miljoner euro som man kom överens om i planen för de offentliga finanserna våren 2024 och som verkställs från och med 2027 genom en sänkning av den kalkylerade ersättningen för personer som fyllt 18 år. Dessutom ingår ytterligare den besparing på 30 miljoner euro som det beslutades om vid budgetförhandlingarna hösten 2025.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet välkomnar propositionens mål och anser det vara viktigt att man strävar efter att de som flyttat till landet snabbt kan komma in i arbetslivet och bli delaktiga i samhället. Det är motiverat att integrationstjänsterna ska ha som mål att ge dem som använder tjänsterna färdigheter att komma in på arbetsmarknaden och vara sysselsatta. Det är viktigt att utveckla tjänsterna och framför allt förbättra deras genomslag. Utskottet betonar att integrationspolitiken bör ses som en del av den större helhet som tillgången på kompetent arbetskraft och Finlands konkurrenskraft bildar.

Mål för integrationen

Det föreslås att de allmänna målen för integration, målen för den individuella integrationsplanen och målen för integrationsutbildningen definieras tydligare som en helhet i integrationslagen. Målen ska i högre grad återspegla invandrarnas eget ansvar för sin integration och deras skyldighet att främja denna. Målet ska tydligare vara att invandraren kommer in i arbetslivet och det finländska samhället och lär sig finska eller svenska.

Utskottet anser att det är motiverat att betona individens eget ansvar och öka skyldigheten att integrera sig. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att fungerande tjänster spelar en viktig roll i integrationen. Utöver en ökad skyldighet att integreras är det viktigt att beakta att de som integrerar sig också måste ha faktiska möjligheter att fullgöra sina skyldigheter.

Utlåtande AjUU 6/2026 rd

Reformen av utbildningar som främjar integration och språkkunskaper

Helheten och organiseringsansvaret för utbildning som främjar integration och språkkunskaper ändras så att ansvaret för att ordna integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet för arbetssökande integrationskunder ligger hos den kommunala arbetskraftsmyndigheten, som ordnar utbildningarna i form av arbetskraftsutbildning. Syftet med ändringarna är att den helhet som de utbildningar som främjar integration och språkkunskaper utgör ska bli enklare och tydligare och finansieringen ska koncentreras till en enda kanal.

Målnivån för integrationsutbildningen är fungerande elementära språkkunskaper som motsvarar nivå B1.1 i den nationella tillämpningen av den europeiska referensramen för språk. Enligt erhållen utredning uppnådde 32 procent av dem som slutförde integrationsutbildning som ordnades som arbetskraftsutbildning 2022 och 2023 kunskapsnivå B1.1 eller en högre nivå. De språkkunskaper som förvärvas inom integrationsutbildningen varierar avsevärt beroende på hurdana studerande det finns i grupperna inom integrationsutbildningen. Till exempel inom grupperna för högutbildade i huvudstadsregionen 2024 uppnådde 89 procent av deltagarna åtminstone kunskapsnivå B1.1.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet betonar att det är en grundläggande förutsättning för integrationen att man lär sig språket. Utskottet inskräper att man bör säkerställa språkutbildningens kvalitet och att utbildningen är tillräcklig och tillgänglig. Om man i enlighet med regeringsprogrammet vill öka antalet personer som integreras på svenska, förutsätter det att det finns tillräcklig tillgång till utbildning och andra tjänster på svenska. Utskottet betonar dessutom att utbildning i grundläggande litteracitet är viktig med tanke på arbetsmarknadsfärdigheterna. Utan tillräcklig läskunnighet är möjligheterna att få arbete i Finland nästan obefintliga.

Ändringar i finansieringen

Genom propositionen genomförs permanenta besparingar i integrationstjänsterna till ett sammanlagt belopp av 46,8 miljoner euro på 2027 års nivå. Av besparingarna tas 37,873 miljoner euro från arbets- och näringsministeriets moment 32.50.30 (statlig ersättning för främjande av integration), 6,927 miljoner euro från undervisnings- och kulturministeriets moment 29.10.31 (statsandelar och understöd för driftskostnader för läroanstalter för fritt bildningsarbete) och 2 miljoner euro från finansministeriets moment 28.90.30 (statsandel till kommunerna för ordnande av basservice).

Utöver nämnda besparingar medför propositionen anslagsöverföringar mellan momenten till ett sammanlagt belopp av 33,386 miljoner euro. Av dessa överförs 28,213 miljoner euro till statsandelen för kommunal basservice (28.90.30) för ordnande av integrationsutbildning och utbildning i grundläggande litteracitet, 2,9 miljoner euro till den allmänna statsandelsfinansieringen av välfärdsområdena (28.89.31) för kompletterande och förebyggande utkomststöd och för finansieringen av tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel samt 2,273 miljoner euro för driftskostnader för läroanstalter för fritt bildningsarbete (29.10.31). Överföringarna görs huvudsakligen från arbets- och näringsministeriets moment 32.50.30. Syftet med anslagsöverföringarna är att effektivisera systemet genom att finansieringen av

Utlåtande AjUU 6/2026 rd

integrationstjänsterna och i synnerhet integrationsutbildningen i huvudsak koncentreras till en enda kanal.

Utskottet noterar att nämnda besparingar och ändringar i finansieringen i betydande grad kan inverka på genomförandet av integrationstjänsterna. När kommunernas ansvar ökar är det viktigt att de har tillräckliga resurser för att sköta sina uppgifter. Annars finns det risk för att kvaliteten på tjänsterna försämras och de regionala skillnaderna ökar. Tjänsterna i inledningsfasen av integrationen är särskilt kritiska. Otillräckliga satsningar i den inledande fasen kan leda till långvariga problem med sysselsättningen och integrationen i samhället. Sålides kan kortsiktiga besparingar leda till att kostnaderna ökar på längre sikt.

Utskottet noterar dessutom att förslaget om att utbildningen i grundläggande litteracitet i fortsättningen ska vara en arbetskraftsutbildning innebär att personer som nu står utanför arbetskraften blir kunder hos sysselsättningstjänsterna. En del av dem har ännu inte nödvändigtvis förutsättningar att få arbete på den öppna arbetsmarknaden. Detta ökar det administrativa arbetet hos sysselsättningstjänsterna.

Tjänster och stödåtgärder för offer för människohandel

Ersättningen av kostnaderna för kompletterande utkomststöd och förebyggande utkomststöd, kostnaderna för beredskap för mottagande samt kostnaderna för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel ska slopas. Slopandet av ersättningen av kostnaderna för kompletterande utkomststöd och förebyggande utkomststöd samt ersättningen av kostnaderna för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel leder inte i sig till besparingar, eftersom finansieringen av dessa kostnader överförs till välfärdsområdena. Enligt propositionen uppstår besparingar dock i och med att det administrativa arbetet minskar.

Förslaget om att kostnaderna för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel i fortsättningen inte ska betraktas som kostnader som ska ersättas separat, inverkar enligt propositionen inte på välfärdsområdets skyldighet att ordna åtgärder och tjänster för offer för människohandel. Bestämmelser om ordnande av hjälpinsatser för offer för människohandel finns i 38 b § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011). Enligt 11 § i socialvårdslagen (1301/2014) ska också socialservice ordnas för stödbehov på grund av utnyttjande och illabehandling. Bestämmelser om tjänster eller åtgärder för offer för människohandel finns inte heller i den gällande integrationslagen, utan där föreskrivs endast om ersättning för kostnaderna för dessa tjänster och åtgärder. Förslaget om att överföra ersättningen enligt integrationslagen till den allmänna finansieringen av välfärdsområdena inverkar inte på ansvaret för ordnande av tjänster, utan välfärdsområdena ska även framöver ordna tjänster enligt personernas behov med stöd av nämnda lagstiftning.

Övre åldersgräns för stöd till grundläggande utbildning

Det föreslås att grundläggande utbildning för vuxna, som stöds med arbetslöshetsförmån som frivilliga studier enligt integrationslagen, i fortsättningen ska stödjas för integrationskunder som är under 40 år och, av grundad anledning, för integrationskunder som har fyllt 40 år. Syftet med

Utlåtande AjUU 6/2026 rd

den övre åldersgränsen för stöd är att de integrationskunder som söker sig till grundläggande utbildning för vuxna i fortsättningen huvudsakligen ska vara unga vuxna, för vilka det arbetskraftspolitiskt sett är motiverat att genomgå den grundläggande utbildningen och förbättra studiefärdigheterna med tanke på studier på andra stadiet och högre utbildning samt en framtida karriär. Målet är att 40-åriga och äldre invandrare i regel ska hänvisas till integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning eller vid behov till utbildning i grundläggande litteracitet, vilket arbetskraftspolitiskt sett är mer motiverat.

Vid utskottets sakkunnigutfrågning påpekades det att förslaget endast gäller ett mycket begränsat antal invandrare och det ifrågasattes om ändringen är så betydande ekonomiskt sett att det kan anses motiverat att begränsa den grundläggande utbildningen till denna målgrupp. Utskottet påpekar att propositionen inte begränsar en persons rätt att delta i grundläggande utbildning för vuxna, utan det är endast fråga om rätten att i enlighet med integrationslagen få stöd i form av arbetslöshetsförmån. En integrationskund som har fyllt 40 år kan även i fortsättningen studera inom den grundläggande utbildningen för vuxna till exempel med studiestöd eller någon annan inkomst. Dessutom kan arbetskraftsmyndigheten av grundad anledning avvika från den övre åldersgränsen på 40 år som gäller i fråga om grundläggande utbildning för vuxna som stöds med arbetslöshetsförmån. Dessutom är det med stöd av lagen om ordnande av arbetskraftsservice fortfarande möjligt att stödja grundläggande utbildning för vuxna som fullgörs som frivilliga studier för invandrare över 25 år.

Övrigt

Invandringen till Finland har ökat under hela 2000-talet. År 2007 tog Migrationsverket emot sammanlagt drygt 19 000 ansökningar om ett första uppehållstillstånd. År 2017 var antalet över 26 000 och år 2025 nästan 50 000. År 2024 var ett rekordår då fler än 54 000 ansökningar som gällde ett första uppehållstillstånd lämnades in. Invandringen till Finland har ökat särskilt kraftigt efter coronapandemin. Särskilt antalet personer som flyttar till Finland på grund av arbete eller studier och deras familjemedlemmar har ökat betydligt.

Antalet ansökningar om första uppehållstillstånd för studerande började öka avsevärt efter lagändringarna 2022. Finlands attraktionskraft bland internationella studerande har enligt utskottets uppgifter ökat bland annat på grund av den omfattande rätten att arbeta, förmånliga studier och möjligheten till familjeåterförening. Antalet familjemedlemmar till studerande som beviljats första uppehållstillstånd har ökat betydligt sedan 2022. Regeringen har i slutet av 2025 dragit upp riktlinjer för hur man ska ingripa i utmaningar som gäller tillstånd och tillräcklig försörjning för utländska studerande. Arbets- och näringsministeriet har inlett beredningen av lagändringar i början av 2026.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet föreslår

att förvaltningsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande AjUU 6/2026 rd

Helsingfors 13.5.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Arto Satonen saml
vice ordförande Lauri Lyly sd
medlem Miko Bergbom saf
medlem Fatim Diarra gröna
medlem Tuomas Kettunen cent
medlem Minja Koskela vänst
medlem Mikko Lundén saf
medlem Niina Malm sd
medlem Olga Oinas-Panuma cent
medlem Karoliina Partanen saml
medlem Jorma Piisinen saf
medlem Piritta Rantanen sd
medlem Anne Rintamäki saf
medlem Tere Sammallahti saml
medlem Timo Suhonen sd
ersättare Terhi Koulumies saml
ersättare Mia Laiho saml.

Sekreterare var

plenarråd Miika Suves.

Utlåtande AjUU 6/2026 rd Avvikande mening

Avvikande mening 1

Motivering

Genom proposition RP 74/2026 reformeras helheten av utbildningar som främjar integration och språkkunskaper. Genom reformen avvecklas styrnings- och statsandelssystemet för läs- och skrivundervisning inom det fria bildningsarbetet, som hör till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Finansieringen koncentreras till en enda kanal inom statsandelen för kommunal basservice. I fortsättningen ska Arbetskraftsmyndigheterna också ansvara för ordnandet av utbildning i grundläggande litteracitet.

Även om propositionens mål att bland annat öka sysselsättningen bland invandrare och öka invandrarnas eget ansvar är välkomna och det kan vara nödvändigt att förtydliga och koncentrera finansieringen av integrationen till en enda kanal, får ett större fokus på arbetslivet inte innebära att utbildningen får en mindre roll i integrationstjänsterna. Integration handlar inte bara om att få arbete utan också om annan kompetens och delaktighet i det finländska samhället. Att finansieringen överförs till kommunernas allmänna anslag och att nya uppgifter samtidigt tillkommer innebär att det blir utmanande för kommunerna och de sysselsättningsområden som nyligen inlett sin verksamhet att fullgöra sina lagstadgade uppgifter, om inte tillräcklig finansiering säkerställs i förhållande till arbetsmängden. När uppgifterna ökar lider också skötseln av sysselsättningsområdenas huvudsakliga uppgifter, det vill säga att främja sysselsättning och hjälpa arbetslösa.

Nedskärningarna i finansieringen försvagar förutsättningarna för integration

I propositionen ingår också en nedskärning på 46,8 miljoner euro i finansieringen av integrationsfrämjandet. Under regeringsperioden har det gjorts flera andra nedskärningar i främjandet av integrationen. Tillsammans med de besparingar som nu föreslås uppgår de totala nedskärningarna till ungefär 124 miljoner euro på 2027 års nivå. Nedskärningarna är så stora att de oundvikligen försvårar det integrationsfrämjande arbetet och därmed själva integrationen.

Vid sakkunnigutfrågningarna har det påpekats att nedskärningar i integrationen kan medföra besparingar på kort sikt, men att kostnaderna istället kan öka på längre sikt. Vi anser därför att regeringens nedskärningar i integrationen inte stöder uppnåendet av propositionens mål, utan tvärtom försvårar språkinläringen, sysselsättningen och integrationen i Finland överlag. Inte heller i nuläget kan man garantera tillgång till ändamålsenliga tjänster i rätt tid, vilket innebär att integrationsprocesserna inte är effektiva.

Invandrarna måste själva ta ansvar för att de integreras i landet och följer det finländska samhällets spelregler, men samtidigt måste samhället stödja integrationen, språkinläringen och sysselsättningen. Vi betonar att det måste finnas tillräckligt med tjänster som motsvarar integrationskundernas stödbehov och som tillhandahålls i rätt tid. Annars finns det en risk för att integrationskunderna inte får tillgång till de tjänster som de behöver eller hänvisas till utbildningar som de i själva verket inte har nytta av. Integrationen blir då varken effektiv eller verkningsfull. Det blir också svårare för integrationskunderna, särskilt för dem som behöver mest

Utlåtande AJU 6/2026 rd
Avvikande mening 1

stöd, att uppfylla sina skyldigheter och nå sina mål. Till exempel har de som behöver utbildning i grundläggande litteracitet svaga läs- och skrivfärdigheter, vilket innebär att de i första hand behöver kunna stärka sina grundläggande färdigheter innan det är möjligt att stödja deras övergång till arbetsmarknaden. Även om propositionen begränsar den grundläggande utbildningen för vuxna som fullgörs som frivilliga studier så att den i regel riktas till personer under 40 år, bör man oberoende av ålder få stöd för att lära sig grundläggande färdigheter.

Tjänsterna för offer för människohandel måste tryggas trots anslagsöverföringen

Regeringen föreslår också att 68 § i integrationslagen upphävs och att finansieringen av tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel överförs till välfärdsområdenas allmänna finansiering. Trots att anslagen inte skärs ner, har sakkunniga ansett att ändringen äventyrar de tjänster som ordnas för offer för människohandel. Sakkunniga har också framfört att beredningen av ändringen har varit bristfällig, eftersom ersättningarna har varit en central mekanism för att hjälpa offer för människohandel och fullgöra Finlands internationella förpliktelser. Vi betonar att tjänsterna för offer för människohandel inte får försämrats i och med ändringen och att dessa personer fortfarande måste ha tillgång till specialiserade hjälp- och stödtjänster.

Avvikande mening

Vi föreslår

att förvaltningsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 13.5.2026

Lauri Lyly sd
Niina Malm sd
Piritta Rantanen sd
Timo Suhonen sd
Minja Koskela vänst
Fatim Diarra gröna

Utlåtande AJU 6/2026 rd Avvikande mening 2

Avvikande mening 2

Motivering

Regeringen föreslår att lagen om främjande av integration, lagen om fritt bildningsarbete, lagen om ordnande av arbetskraftsservice, lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om nationella studie-, utbildnings- och examensregister, läropliktslagen och lagen om statsandel för kommunal basservice ändras.

Syftet med propositionen är att reformera integrationstjänsterna så att de motsvarar regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering, enligt vilket integrationspolitiken baserar sig på språkinlärning och arbete samt det att personer som integreras kommer in i samhället och följer samhällets regler. Integrationspolitiken är också både sporrande och förpliktande och betonar även invandrarens eget ansvar.

Centern konstaterar att regeringen än en gång har lämnat en proposition där de sammantagna konsekvenserna inte har bedömts tillräckligt. Propositionens mål går i sig i rätt riktning, men åtgärderna stöder inte målet. Reformen försvagar integrationens genomslag, ökar ojämlikheten mellan regionerna och undergräver kommunernas förmåga att främja sysselsättningen och livskraften på olika håll i Finland. Reformen beaktar inte heller i tillräcklig utsträckning den regionala mångfalden i Finland eller kommunernas faktiska verksamhetsförutsättningar.

Kommunerna får mera ansvar men mindre finansiering. Det är inte hållbart. Kommunerna har en central roll för att integrationen ska lyckas. Utan tillräckliga och förutsägbara resurser har de inga verkliga förutsättningar att ordna tjänster. Detta blir särskilt tydligt i glesbygden och i små kommuner.

Eftersom de sammantagna konsekvenserna av reformerna inte har bedömts tillräckligt ökar risken för att servicesystemet splittras och att kunderna inte får tillgång till tjänster. Det är särskilt oroväckande att skyldigheterna utökas utan att den faktiska tillgången till tjänster säkerställs. Systemet bör uppmuntra och stödja, inte göra situationen värre för dem som redan har det svårt.

Nedskärningarna i finansieringen strider mot integrationsmålen. Vackra och ambitiösa mål räcker inte om siffrorna står i strid med dem. Vi måste komma ihåg att integrationen är en långsiktig process som kräver satsningar särskilt i den inledande fasen. Integrationstjänster, särskilt språkutbildning och sysselsättningsfrämjande tjänster, är en investering som betalar sig.

Kortsiktiga besparingar hotar att öka kostnaderna på lång sikt och försvaga tillgången på arbetskraft på olika håll i landet.

Propositionen medför risker för den regionala jämlikheten. Förslaget att ändra finansieringen så att den bygger på en mer generell finansieringsmodell kan leda till att resurserna inte riktas till de områden där behoven är störst. Det blir svårare för små kommuner att ordna utbildning.

Utlåtande AjuU 6/2026 rd
Avvikande mening 2

Reformen beaktar inte heller i tillräcklig utsträckning vilken betydelse arbete, entreprenörskap och den lokala arbetsmarknaden har för integrationen. I synnerhet små och medelstora företag har en avgörande roll för sysselsättningen på olika håll i landet. Integrationen bör stödja flexibla lösningar som är kopplade till den lokala arbetsmarknaden och där arbete, företagande och språkinläring kan gå hand i hand.

De nya uppgifter som överförs till kommunerna och sysselsättningsområdena ökar den administrativa bördan i en situation där genomförandet av den tidigare reformen fortfarande pågår. Utan tillräcklig övergångstid, fungerande informationssystem och tilläggsresurser finns det risk för att kvaliteten på arbetet med kunderna försämras och integrationen blir lidande.

Integrationen bör inte enbart ses som ett sparobjekt, utan som en del av en större helhet där regionernas livskraft, företagsamhet, tillgången på arbetskraft och samhällets sammanhållning har en central roll. En lyckad integration stärker en hållbar utveckling i hela Finland.

Avvikande mening

Vi föreslår

att förvaltningsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 13.5.2026

Olga Oinas-Panuma cent
Tuomas Kettunen cent